

„POKROK“ vyehodi každý piatok

Adressa pre všetky zásielky:

Josef Teslík Uh. Skalica (Szakolca).

Osnamy (inzeráty) účtujú sa levne a platia sa vopred.

POKROK.

Predplatné poštou:

Na celý rok 2 kor. — Na pol roka 1 kor. — Jednotlivé čísla v expedícii a pri zásielkach najmenej 20 výtiskov stojí 2 hal.

Predplatné do cudzozemska 5 kor. Bezmenné a nevyplatené dopisy sa neprijímajú.

Týždenník venovaný ku poučeniu a vzdelaniu slovenského ľudu.

DO SKALICE A OKOLIA!

Veľactené obecenstvo, ktoré z prezretia alebo z neznámosti adresy nedostalo pozvanie, týmto úctive zveme

KU SLAVNOSTAM,

ktoré usporiadajú vo dňoch 29., 30. septembra a 1. okt. 1905, spojené katolícke spolky skalické z príležitosti

Posviacky a slavnosť otvorenia kat. spolkového domu.

Láskave spoluúčinkujú: Páni R. Volánek, virtuos na husle z Viedne, M. Schneider-Trnavský, conservatorista, MUC. G. Rehák, baritonista a sl. búranské kvartetto.

Čistý výnos v prospech stavebného fondu spolkového domu.

Poriadok:

- I. **V piatok dňa 29. septemb.** Divadelné predstavenie hry: „Radúz a Mahuliena“ od Zeyera. **Začiatok o 8 hod. večer.**
 II. **V sobotu dňa 30. sept.** Divadelné predstavenie hry: „Radúz a Mahuliena“ od Zeyera. **Začiatok o 8 hodine večer.**

PO DIVADLE PRIATEĽSKY VEČIEROK.

Vstupné do divadla: I. miesto na sedenie 2 Kor., II. miesto 1 Kor., III. miesto 60 hal., miesto na státie 40 hal.

III. **V nedeľu dňa 1. októbra.** Ráno o 6 hodine budúček. O 9. hodine schôdzka spolkov a hosťov v spolkovom dome. Spoločný pochod do chrámu sv. Michala. O 12 hodine posviacka domu. Popoludní o 1 hodine: **Spoločný obed** vo veľkej dvorane domu. Pohostenie 12 chudobných. O 4. hodine „otvorenie musea“.

IV. O 8 hodine večer. **Veľký koncert s plesom.**

Vstupné: I. miesto 2 Kor., II. miesto 1 Kor.

Príhlasy k spoločnému obedu prijíma Dr. Pavel Blaho v Skalici do 27. sept. Jedna poukázka na obed i s vínom stojí 3 Kor.

Nedeľný pokoj.

Najlepšie uzavretie antialkoholického kongressu je, že žiadajú, aby sa zákon nedeľného pokoja aj na krčmy vzťahol, aby tieto mohli byť v nedeľu zatvorené.

Nedeľa je deň odpočívania a veľká čiastka našich spolubratov použije deň nedeľný ku tomu, že na miesto telesného a duševného posilnenia, prehajdakajú svoj celotýždenný zárobok, i telesne i duševne sa zoslabujú a hmotne na mizinu uvádzajú.

Statistika dokazuje, že najviacej zbojstva, vraždy, priestupkov sa v deň nedeľný stáva. Ejhľa kresťanský ľud ako zasväťuje dni sviatočné. I v samej Skalici máme jednu čiastku mládeže, ktorá v nedeľu tak vyzerá ako zver.

Veľká chyba je, že u nás sa o vzdelanie a slušné zabavenie ľudu mále kto stará a potom sa divíme, že sociáldemokracia so dňa na deň sa zmáha. Najlepší prostriedok ku rozšíreniu chudoby, sú krč-

my, čím viac krčiem, tým ľahkomyselnejší a opustenejší je náš ľud.

Nedostačí ale samo v sebe zatvorenie krčiem, ale ľudu nášmu sa musí aj zamestnanie poskytnúť a otázka táto sa dá rozriešiť len so založením verejných čítareň. Na koľko sme my v tomto ohľadu pozadu, dôkazom toho je hlavné mesto naše Budapešť. V celom meste nenie ani jednej verejnej čítarne, kde by ľud zdarma sa vzdelávať mohol.

V Belgicku sociáldemokrati práve tak ako aj kresťanskí sociálni robotníci majú svoje veľkolepé budovy s čítarňami a dvoranami, kde sa v nedeľný čas ľud pracovitý schádza a pobaví.

Otázka chudoby a pracovitého ľudu nenie rozriešená. U nás sa nik nestará o to, ako robotnícky ľud býva, pri ohromných továrňach sa nik nestará o byty pracovitého ľudu, o jeho mravné vzdelanie, ale je ponechaný sám na seba a odkázaný by pôžitok len v dymom a otravou naplnených putikách hľadal.

My žiadame tiež nedeľný pokoj pre náš ľud pracovitý, ale pokoj ten nech je pokojom duševného a telesného obrodenia a nie prameňom ožralstva a biedy telesnej a mravnej. M.

Dopisy.

— **Dolná Krupa.** Blahorodý pane redaktor! Už nech hovorí čo kto chce, ja len to povedám, že pre náš ľud blahodarnejšieho spolku neni nad katolícky kruh. O tom som sa presvedčil v Dolnej Krupej. 3. septembra mal som tam príležitosť prítomný byť na hodkách. Ale neni som vstave opisal tú radosť, ktorú ešte dnes pociťujem nad tým všetkým, čo som tam zakúsil. Prial bych to vidieť každému vernému ľudomilovi. Viem, že by hneď usiloval sa svoj ľud stiahnuť v podobný kruh páskou lásky vzájomnej. Milý čitateľa „Pokroku“, prvé čo mi napadlo v tomto kruhu, bola tá úprimná láska o proti svojim duchovným a oproti sebe. Tak to má byť všade. To je vôľa božia, aby to tak bolo. Veď tvoríme jednu rodinu. Toto ma radostne rozrušilo. Drahí Krupania, len tak ostávajúte i vždy bude dobre. Duchovní sú vašimi vodcami, tých na-

sledujte! Medzi sebou buďte svorní a nikdy nikto vás neprekabáti.

Bola tam i tanečná zábava. Všetka mládež, do jedného tam bola. Jeden krivý nos však nebol s tým spokojný. Zavolať si dvoch mládenčov, objímal ich a skoro by sa bol dal ich bozkávať so svojou širokou hubou, keď by sa neboli mu vytrhli. „Frackhu a Štefanku, vithe ōho? jhá vhmám dhám jhest a phit dho vhoľe, mhózhete sha hu mňa sedem rházy naphit aj ophit, len hie do khruhu a hodvedhte odtáhľ chlaphov. Haj vhmám heshe nheco zlato dhám“, lákala krivá huba bystrých našich dvoch ťuhajov. — Chlapci na takúto krásnu slovenčinu dali sa do rehotu a len na krátko mu odsekli: „Žide vyslop si sám, mi nepotrebujeme tvoju otravu! Čo sme my prasce, aby si nás opíjal? Jak chceš oslop sám seba na sviňu, ale nám daj pokoj!“ — A už sa aj brali na kruhovú veselost. Veď to aj bola veselost! Dobrá vôľa, radost až horala! Každý sa tešil a radoval. Ale nie ako predošlé roky. Vtedy hodoval u žida, v cudzom, toho roku vo svojom Predošlé roky sa nesmierne summy ztrovily, toho roku ani polovica toho a predsa zábava bola lepšia. Všetci sa krásno bavili bez zvady, bez kriku a triezvo. Toto boly myslím prvé hody bez opilych, bez zvady a bitky. To je také vysvedčenie, také česť na kruh, že by to mal aj ten zaťatec uznať a vrchnosti v prvom rade. Len že žiaľ Bohu práve tí, od ktorých by kruh najväčšiu podporu mohol čakať, dávajú sa upotrebiť za prostriedky podvodu a lsti. Rozpoviem i túto vec.

K hodám všetko bolo už hotové, kresťanský krémár Bohunický mal obstaraný licenc na výčap vína a piva v kruhu, muzika, na okoliu tá najhladanejšia, sjednaná, všetko v napjatom občakávaní: tu v sobotu popoludní príjde financ, nášmu krémárovi licenc odobere a výčap údajne na telegrafický rozkaz finančnej rekvie, zakáže; ten istý deň hlavný slúžny vo dvoch odpisoch žiada verný opis zápisnic kruhu od pána farára, v ktorých by výbor zábavu bol dovolil. — Eudia súdte, čo chcelo toto zamiešanie sa vrchnosti v tú poslednú chvíľu? Nič iné, ako znemožniť v kruhu našu zábavu, a tak vohnať celú obec do bezodného, ohavného gágra židovských krčiem. Hľa, tak nás podporujú naše vrchnosti. Ale v kruhu boli dobre podkuvaní. A trebárs sa prisahala jedna vyškliabnutá papuľa, že v kruhu zábavu prekazí, vec sa mu nevydarila, čo vidiac, udajne košelu a vestu na sebe roztrhal, jako kedysi Kajfáš. Čo si myslí, že my kresťania sme jeho židovskými paholkami? No však sa dozvieš! Krupania, kresťania, ku kresťanovi so všetkým a pre všetko! Poradte sa a činte! Váš je moc, necháte sa za nos v diť? — Ponevác kruh všetko mal v poriadku, zábava sa držala a nad pomyslenie skvelo vypadla. Smelosť premoľhe všetko.

Jako čujem predstavenstvo kruhové neuspokojí sa so zachádzaním vrchnosti, lež vec udá u ministre, nech ten naučí slušnosti tých, ktorí na ňu zabúdajú. Len smelo! Zákon musí byť nedotknutý, kto sa zákonu protiví, ten si musí na ňom, jako na kameni, hlavu rozmliaznuť. Svoje práva známe, nikoho sa neobjímame! Tieto veci však ani najmenej nemenily veselost, čo hlavne dôst. pánu farárovi možno ďakovať, ktorý ráznym svojim chovaním všetko uhladil. Za čo mu buď veľká vďaka! S každým, s kým sa len stretám rozprávam, čo som v Krupěj videl a prajem, aby nastávajúce hody všade takýmto spôsobom vybavované byť mohli. Nech zahynú krčmy kazárske a žijú kruhy kresťanské! Host.

— Z Modry. — Zatmenie slnka koncom mesiaca augusta i u nás dalo sa cez začadné sklo dobre pozorovať, avšak i takto pre slobodné oko, bolo svetlo nápadné, ako by tej obrovskej ohnivej gule dakto bol modrotmavý monokel nasadil a tak cez ten lúče na zem svietil nechal. Tento kritický deň rapidne priniesol premenu času; panoval tu nemilosrdný víchor a prival, a tieto na ovocí i vo vinohradoch mnoho škody narobili. Teraz ale máme zase spokojné teplé dni a tým spokojnejším srdcom hľadíme v ústrety jakému-takému vinobraníu. Kilo hroznov stojí u nás 12—15 kr.; kilo orechov 10 kr.; sliv 4 kr.; hrúšiek 8 kr.

Škola u nás sa už započala. Tu mi na um prišlo, čo v Rakúsku školské rady priká-

zaly, totižto že medzi mládežou normálnych i občianskych škôl priveľmi sa rozširuje zlozvyk fajčenia, a ponevác fajčenie za mladí premnohé zlé nasledky má, zvlášte jak na zdravie, tak i na nervový systém, preto chce, aby učitelia žiakom najrozhodnejšie zabránili fajčiť a priestupníci aby najväčšie tresty, aké pre školu a výučbu ustálené sú obsiahli. Zaraz ale nariaďuje, aby učitelia mládež o zlom účinku fajčenia viac razy poučili. Toto veru ani u nás v Uhorsku by neškodilo nariadiť, tak jako je nariadenie poučovanie o zkazonom účinku o alkohole.

Čo nového doma?

Celé krajinské obyvateľstvo, ba i zahraničné obecnstvo s napnutosťou pozeralo v ústrete dňa 15. sept. t. r., v ktorom mal uh. snem znova zasadať ako ktorému dňu robily sa vo všetkých stranách veľké prípravy.

Deň 15. sept. už pomínul a zostalo zase všetko ako bolo a my len zase hľadíme do budúcnosti vstríc čo nám prinesie.

Keď sa snem 15. t. m. sišiel, oznámená bola demissia terajšej vlády, (t. j. poďakovanie sa z úradov) a ktorú demissiu i kráľ prijal, ale poveril vládu, aby ešte predbežne, kým sa neuvrší nová vláda úradu tieto sastávala. — Potom bol snem kráľovským prípisom zase odročený do 10. októbra.

Socialisti usporiadali na tento deň veľkú demonstráciu za všeobecné volebné právo. Na demonštráciach pri snemovni bolo prítomno asi 60--70 tisíc ľudí. Že sa demonštrácia pri takom ohromnom počte ľudstva v tichosti a poriadku skončila, je dôkazom toho, že socialisti sú znamenite z organizovaní.

Asi o 1/2 9. hod. vyslali socialisti deputáciu k predsedovi snemovne, pod vedením vyslanca Mezófiho a Achima. Predseda snemovne Jul. Justh prijal deputáciu srdečne a ďakujúc za dôveru, ktorú mu preukázali, prisľúbil, že prosbu v záujme všeobecného hlasovacieho práva, predostre snemu jako náhle počne tento zasadať a prosil socialistov, aby s dôverou čakali rozhodnutie snemu. A keď toto potom deputácia referovala celému shromaždeniu a povzbudiac prítomných ku vytrvalosti za svoje práva, rozšíril sa ohromný zástup ľudu v tichosti domov, tak že nebolo sa treba polícií zamiešať. Medzi rečami Desider Bokanyi, vodca socialdemokratov vyslovil sa, že jestli snem nebude v zákonitých formách pojednávať zadanú prosbu o všeobecnom práve hlasovania, že socialisti vypovedia štrajk v celej krajine.

Toto sú celé udalosti 15. sept. t. r. a ktorých sa hlavné mesto tak veľmi obávalo.

Teraz sa zase pracuje na zostavení novej vlády.

Čo nového vo svete?

Ešte len jedna válka prestala a len 15. t. m. generáli Ormovský a Fukušima podpísali smluvu o priméri medzi Ruskom a Japonskom a ktoré 16. t. m. vstúpilo do života, už zase ukazujú sa mraky na inej strane obluda — vojna už už nafaľhuje ruky po svojich obeťach. Teraz to majú byť dva bratské národy, ktoré už mnoho rokov žili svorne spolu pod jedným panovníkom, totiž: Švédsko a Norvέzsko. Z obidvoch zemí prichodia znepokojujúce zprávy. A obe krajiny silno zbroja. Tak že vypuknutie vojny môže nastať každú chvíľu.

— Z Tokia dochodia ešte vždy zprávy o nespokojnosti národa s uzavretím mieru. Veľká rozhorčenost je proti vláde. Ministra Komuru, ktorý uzavíral mier čaká doma iste smrť, lebo národ žiada, aby na sebe vykonal šahakiri, t. j. aby nožom, ktorý mu ľud dá rozpáral si brucho.

— Čína. Dľa zpráv pochodia z Korei, nespokojnosť Korejcov s japonským panstvom ustavične rastie. — V Šanghungskej provincii organizujú všeobecné povstania proti nemecku.

Každý bohatý Číňan, že vystrojí a zbraňou opatrí jedného chlapa D'a chýrov povstanie vypukne už túto sobotu. — A tak tedy miesto jedného, počíná to vret na dvoch-troch miestach.

Komu-tomu do pamätníka!

I.

V svete uzreš ľudí dobrých,
K dobrému však nespôsobných;
Zdať sa dobrým ver je ľahko,
Avšak dobrým byť je ťažko.

II.

Odstrániť všech ľudu učiteľov,
Túžbou je nás Slávov škvrnitelov;
Jak vyobcovať zo sveta Boha,
Praje si kmín, lump a sberba mnohá.
Škutíl.

Rady pre domácnost.

— Jako možno zachrániť zavaraniny od plesnivenia. Veľké škody zapríčiňuje gazdinkám plesnivenie zavaranín, keď sú neriadne zapravené a zaviazané. Plesnina tvorí sa z počiatku na povrchu zavareniny, pomaly však ďalej postupuje, až celá zavarenina vyjde na nivoč. Proti plesnieniu radi sa posypať zavarané ovocie na povrchu asi na štvrt palca hrubo roztlčeným cukrom a len potom máme nádobu pevne zaviazat mechúrcinou alebo voskovým papierom. Vrstva cukru chráni zavarané ovocie, tak že sa na zavaranine nemôže utvoriť plesnina.

Hospodárstvo.

Proti červom obilným. Hospodár nemá veru boľastnejšej zkušnosti, jako keď trapnými prácami dochované a očistené obilie zkažu bere na sýpkach, a sice tým hmyzom, ktorý pod menom obilného červa nanosí sa do zrna a kazí ho neslýchane. Rozličné prostriedky upotrebuje sa proti tejto záhube; len že málo kedy spojené bývajú s výsledkom zdarným. Teraz odporúča jeden zahraničný časopis hospodársky nasledujúcu pomoc, jako celkom istú: Obilie, v ktorom ukazujú sa červy, treba predne od prachu čo najlepšie očistiť, a sice opakovaným tierovaním. Po náležitom očistení dá sa obilie na suchom mieste do kopy; do tejto povopchavame tu i tam, pozdĺž cez prostriedok prerezané čerstvé korene všady známej rastliny šíšvorca (okolo Skalice má meno prušk vorec; *Acorus Calamus*; nem. *Kalmuswurz*), ktorý na močaristých miestach rastie. Asi po 8 dňoch dáme zas nové, pozdĺž rozrezané korene do obilnej kopy, a keby čerstvých nebolo, nuž aspoň tí predošlé rozrezy sa znovu pozdĺž, a tak povopchávajú sa do obilného zrna. Západ koreňa toho je obilným červom tak odporný, že vyhynú, alebo ztratia sa úplne, hľadajúc si iné miesto pustošenia.

Drobné zprávy.

— Ťažkosti pri predávaní zbožia. Dňa 19. t. m. bol p. kapitán v obecnej rade interpellovaný, že jeli to úradne, alebo len privátne butnované, aby si p. predavači jačmeňa museli svoje zbožie na voz naložiť a tak p. kupcom ísť predávať. Na to p. kapitán dal odpoveď, že to nie je úradná vec, len vôľa kupcov a ich žiadost, čo sa ale stať nemusí. Lebo p. kupci tiež nevezú všetok náš odpredaný jačmeň po vozňoch na trh, ale pošlú len vzorky a dľa tých odpredajú všetko, čo od nás nakúpili, alebo ešte majú nakúpiť. Teda robíme sami so seba otrokov, keď dľa vôle jejich, zboží vozmo na trh vezme a na milost a nemilost im sa vystavujeme. Keď si oni reknú, že ináč nekúpia mi im zase ináč nemusíme predať a keď ho nebude veru nás nájdú aj doma, veď oni nepridu, aby sa po pozerali, ale aby kuovali.

A jestli ich niekedy volakto snáď oklap mal, nech ho trescú, keď mu pridu na stou,

ale nie chudobný a delný ľud, lebo majetnému ktorí má svoj dobytok, to tak neškodí keď si to vyvezie sám, ale ten čo nemá svoj dovoz, je s týmto obťažovaný.

A preto ľudu roľnícky, ľudú nádennický! pozor a predávajú dľa vzorky, keď si spravodlivý! Pre falošného človeka sa môže vieť aj vozmo a ešte ošúdi, za tých ostatní nemôžu a trpeť nemusia!

— **Dr. Ján Černoš a socialisti.** Opátkanoník a kraj. vyslanec ľudovej strany okresu skalického dr. Ján Černoš vzeľ sa 15 sept. najednospražnom koči do snemovne. Musel prejsť cez rady socialistov a v Báthoryho ulici pristavili mu koč socialisti. Jedon socialista chytia koňa za uzdu, riekol ku vyslanecovi:

— Cuihodný pane, apoštolovia chodili pešo.

Černoš si lepšie obzrel ináče veselý zastup socialistov a potom s resignáciou odpovedal:

— Máš pravdu mój milý syn; apoštolovia chodili pešo. Dost' zle: Lepšie a cieľupriemeranejšie by bolo bývalo, keby boli mohli chodiť na koči, lebo takto by rýchlejšie boli rezšírili kresťanskú vieru. A to by bolo aj veľmi potrebné, lebo jako vidim, mnoho je medzi vami pohanov a židov.

Socialisti bez slova pustili koč opáta dr. Černoša ďalej.

— **Nová dlažba.** Tento týždeň započali u nás v Skalici dubovú ulicu dláždiť, takzvaným „betonom“, ktorý sa lepšie odsvedčil ako asfalt. V páde duže obecnstvo s novou dlažbou spokojené, ďalšie dlaždenie mesta bude sa len týmto spôsobom prevádzať.

— **Jako je u nás veselo.** Minulé dni obyvatelia žabí ulice a dolných majerov mali príjemnú noc. V žabí ulici nekrkaly žaby, ale len skrz jednu žabku niekoľko pánov držalo istému pánovi s palicami mravnú kázeň, tak že ľudia v nočnej chvíli vybíhali von z domov. Na dolných majeroch strýček Provazníček príďúc domov narazený, vykonával stolársku a hrnčiarsku prácu, roztrepajúc všetko. Zaiste urobil to, aby stavu remeselníckemu na pomoc prispel.

— **Bolast.** Najväčšia bolast pre človeka, ktorý ešte kus zdravého rozumu má je tá: keď cíti, že je sám príčinou svojho nešťastia. Kto ale na to hľadieť musí, že nie len seba, ale aj svojich milých do nešťastia uviedol, tomu sa peklo za živa počína. Aby naši milí čitatelia podobnú bolast nezazili, odporúčame im „*Valaskú školu Mravov Stodotu*“. K dostaniu za 50 h. (poštou 55) u p. Franka Škutula v Pezinku (Pozsony m).

— **Malý kanonier.** V Malých Topolčanoch počas terajších vojenských manévrov, 13. divizionný delostrelecký pluk práve začal streľbu, keď ta došli arciknieža Jozef, jeho manželka, arcikniežna Augusta, najstarší ich syn Jozef Franc so svojim vychovávateľom, niekoľko dvorných pánov a dám. Desafročný arciknieža s pozornosťou sprevažal manévre a potom vyslovil tú svoju žiadosť, že by rád strelil z kanóna. Na to dovedli malého arcikniežata ku batterii kapitána baróna Cordona, kde arciknieža dľa úprav kapitána s najväčšou spokojnosťou jedno za druhým tri razy strelil z kanóna. Jedna dvorná dáma odfotovala tento výjav. Na druhý deň dôstojníkov delostreleckého pluku arciknieža Jozef pozval na obed. Po obede kapitán barón Cordon dostal fotografiu na cvičebništi sa odohrávšieho výstupu Ten delostrelecký kaprál, ktorý bol pri kanóne, dostal strieborné hodinky, medzi delostreleckými ale rozdal arciknieža sto korún.

Predaj domu. Novostavaný z tvrdého materiálu pokrytý škridlicou, pozostávajúci z jednej predizby a zo troch priestraných izieb, kuchyne a komore, tiež aj so sklepom, na dvore šopou a zahradou. Všetko v dobrom stave. Za cenu 5000 korún, predá **Ján Hudec** vo Gbeloch. (Nitrianska stolica).

Dvoh krajčírskych pomocníkov a učňa s poriadneho domu prijme **Emanuel Hoffbauer**, krajčírsky majster v Skalici. Nastúpiť možno hneď. Plat dľa dohovoru.

Zábavné čítanie.

Jako viete Rusi s Japoncami uzavreli už mier, vojna už prestala, tak teda mój úkol správodajcu s bojišta už prestal v Manžurii; vraciam sa zpät domov. V mojich potulkách padnul som vám na jednu obec: Cang čung alebo jako sa menovala, možná že aj ináč — to je pobočné — ale viac vás bude zaujímať jej život a zpráva obce. Čudný dojem určí táto obec na človeka. Aj by si myslel, že je tu seno v poriadku, a zavše s druhej strany zbadáš neporiadok. V obci kostol pekný, ani zo škafulky by si ho krajší vyťahnuť nemohol. A čo sa týka duchovnej správy, nebolo tu čo nadmietat, lebo šlo to tu kostolným riadom. Školská budova pekná. Učobné sily, že nemali na okolu páru, aj vykázali na zkuškách výsledok skvelý, že sa čudoval prítomný svet. Viac, žiaľbohu, vykonať nemohli, lebo za pasákmi behať, to už není ich povinnosťou. Viete čo mienim povedať, navštevovanie škôl so stránky deti nešlo veru školským riadom, ale len tak po asiaticky. Na moju otázku, prečo že sa neuplatní zákon o navštevovaní alebo hlavno mandarínske nariadenie, bolo mi vraveno: Jaj pane! u nášho mandarína v obci (tak menujú v Čine rychtárovi podobný úrad) škola je hekubou. Viete keď sa má zvolat výbor, to už hej, dá im to vedieť, lebo po schôdzi býva durno, alebo ten glg; nejdúc aj upustia od durna, keď je reč o obecných záležitostiach, aby to vraj obec nestálo toľko, ale niečo — vraj — musí byť, nuž čo teda keď nie večera a pekne ruče sa tu senat zabaví až do rána v šenku až radosť, a koniec koncov je ten, že pri týchto obecných nájdeme quitanciu — po čínsky neviem to menovať — že vraj dorobenie sena pre obecných bikov 40 zl. Na aké peniaze rátajú Cinania, to som už zabudnul. Nuž viete, keď sa múdry senat má radíť o školy, to sa neradia nič, majú vždy žiaľ, že by to veľa stálo, ale vlastne lebo není durna! Pri školských záležitostiach zavrhu sa všetko. V Čine aj to by výbor uzavrel, že by vôbec škola bola pastierňou a deti že by sa premenili na telence. Im deti činia najväčšiu starosť — lepšie keď by ich nebolo, nemuselo by byť ani školy, nemusela by sa slavná rada ani radíť o školských záležitostiach, veď durna za to i tak není. Milší sú im bicí, lebo zavše ony im sú príčinou ku oldomášu! Už z povedaného vidíte, že knáž, učiteľ vedie si svoje veci ale mandarin (čo u nás rychtár) ten má pomrvenú slamu. A vidieť to zavše v obci asiatickej. Človek keď sa k nej priblížil už vedel na čom je.

V obci Cang-Čung musel byť učiteľ vzorný stepár, lebo kde tu ktorú si tú morušu čo pozostatok krásneho štvorradia badať. Ostatné mandarín neohradil alebo rovno dal polámať sám, čo pasáci nespravili. V ulici vidieť už aj sfachetnejšie stromy, lebo sám majiteľ si to ohradzoval. Na kuse však jednej ulici vidíte figu ale nie tú čo rodí, lebo zvrhla, bárs na jej mieste bola sadená hruseň a jabloň. Čínske mená týchto druhov i tak by si si nezapamätal et. čitateľa, preto pominám ich. Z tých stromov čo nerodili ani figu, videl som pasákov strúhať glacky čo by krave nohu zlomil. Na jednej špicí upravený železný hrebík, aby keď hodi, ďalej dohodil a istejší trafil. Už voľakomu i rebrá praštali, čo milý pasák uhodil doň, pomýliac ho s kravou. Keď ten učiteľ na inom mieste vedľa hradskej vysadil orech: chlapčiská hľadeli na to sta vyjevení, a mysleli si: „Ej to u nás okrem pichláča pri ceste nerástlo nič, ani toto nesmie tu byť, a nemunulo 14 dní už z orechov boli bičiská. Pracuj, unuj sa človeče, keď mandarin ani copom nehne. Veď aj v Čine je zákon, ale ten sa neuplatňuje až každý naň zabudne; tak na pr. v Čang-Čungu deti aj chodia do školy, kišujang (to je u nás kisbr) donesie upomienku na pokutu školskú. A začo, prečo, veď moje chinča ide už aj odpoľudnia! Ja dušenka drahá ale pred 5 rokmi vášho Nanga ste neposielali, to je za to!

(Pokračovanie nasleduje.)

Telefon.

XIX.

Skalica v noci.

Hrrrrr! Halló!

— Kto je to tak neskoro v noci?

— Ja mestský hlásnik.

— A čo chcete?

— No, nič len som sa chcel opýtať či oni v jejich „Pokroku“ rovnako pravdu prisluhujú každému jako pánovi, tak sedliakovi i remeselníkovi.

— No to sa samo sebou rozumie, že rovnako každému. Čo chcete s tým povedať?

— Nuž to, že ten jejich telefonista a fotografista musí byť veľmi ospalý človek.

— Prečo?

— Preto, lebo doposiaľ zachýtal do jeho aparátu a telefonu len sedliakov a remeselníkov, ktorí sa vo dne dakde „prebrali“ a to som ešte nečítal, aby bol zachytil dakedy nekakého, ako sa povie „pána“, lebo tí sa preberú len v noci.

— To je preto lebo náš fotografista je poriadny človek, on v noci spí, a preto myslí, že i páni spia.

— To ale není pravda; keď má byť po pravde, nech berie vo dne chudobných ľudí a sedliakov a v noci pánov.

— A či ste už niekedy videli niektorého pána „namazaného“ v noci, keď tak po tých nociach chodíte?

— Čože? To sa ešte pátate? Aj dvoch na raz som videl a nie len „namazaných“ ale i „zamazaných“ — lebo ako sa to toľ nedávno stalo — ten jeden tak sebou gustiozne rýpnul v potčnej ulici o zem až mu hlava odskočila. Leu že pre veľkú tmu som ho nemohol poznať čo je zač, vizeral ako by mal dajakú sukňu oblečenú, ale ženská to sotva bola, lebo spomínal akúsi „Pakáž“ a ten hlas nebol ženský. Najskôr to bol hodne ne-milosrdný človek keď sám so sebou o zem tľkol.

— Čo sa ďalej stalo?

— To neviem, tuším, že ho odvedli na liečenie do špitála. Tak s Bohom! už musím ísť lebo počujem v žabí ulici jakýsi krik!

— Čo by to mohol byť za krik teraz po polnoci, to sa snád mylíte?

— Ej veru nemýlim sa. A to budú zaiste tam páni, lebo kričia len maďarsky.

— A jako kričia?

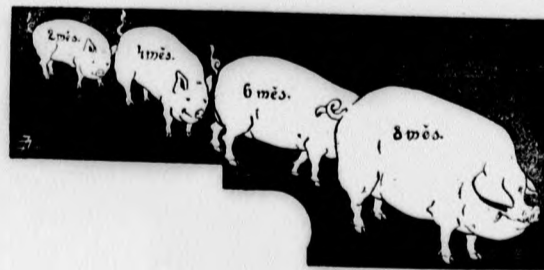
— Že vraj: Sar — kézi — hó — bijé — máz — úr — Pál — icú. — Či nevedia páni redaktor čo je to po slovensky?

— Musím pozreť do slovníka, potom vám poviem!

Tak s Bohom!

S Bohom.

Hrrk.

Predtým viac ako poldruha roka, teraz len za 8 mesiacov ste vstave vykrmiť aj 300 kgr ťažkého brava, keď budete prikrmovať znamenitým a jedine pravým krmným vápnom so značkou

„HOSPODAR“

Dostať: 5 kg. vrecko za K. 2 — 50 kg. vrece za K. 12.—

výhradne v sklade

Jesenský v Lipt. Sv. Mikuláši.

Obširne návody a plakáty zadarmo. — Hodí sa pre každý druh statku.

Do Šaštína a okolia!

Velactnému obecnstvu uvádzam v známom, že som si otvoril v Šaštíne číslo 73

Maliarsku dielnu!

ktorú odporúčam et. obecnstvu do laskavej priazne. Prevezmem malovanie izieb, kostolov, obrazov, firiem atd., atd. Tak tiež prijímam práce náterácké, jako: farbenie oblokov, dvier podobné. Ďalej tiež obnovujem a pozlacujem kríže na cintorínoch i obrazy. Všetko za cenu najľavnejšiu.

Pánom roľníkom odporúčam vyhotovenie plechových tabuliek i s nápisom za 35 kr.

S veškerou úctou

Teodor Capalka.
maliar.

Do Ameriky

po cisárskych rýchločoch „Kaiser Wilhelm Ier Grosse“, „Kaiser Wilhelm II“, „Kromprinc Wilhelm“ a rýchlych dvojšroubových parolodiach ako: „Bremen“, „Grosser Kurfürst“, „Friedrich der Grosse“, „Barbarossa“, „Princess Alice“ do New-Yorku, Baltimore, Galvestonu atd. najvýhodnejšie možno cestovať cez Bremen.

Plavba oceanom trvá len 5—7 dní.

Každú žiadanú úpravu ochotne a zdarma podá jediná československá firma

Kareš & Stotsky, Bremen

Bahnhofstrasse 29.

Kto chce byť krajansky obslužený, nech nevyhadáva žiadne iné firmy, ale s úplnou dôverou nech sa obráti na nás, my sme tisíce krajanov lopotavili za more ku ich úplnej spokojenosti. Závadok nech si pošle každý z domu, načo obdrží od nás šifkardu, s ktorou keď sa preukáže na pruských hraniciach, bez prekážok bude ďalej prepustený. Pište na adresu:

Kareš & Stocky, Bremen

Bahnhofstrasse 29.

Vlastná výroba! Novinky 1905

SUKNE

lodenové 65—70 kr., grizetové s národným vyšívaním 1 zl. 20 kr., krásne zástery 30 kr., atlasové šátky (ručníky na hlavu) od 60 kr., 1 zl. a vyše, kravaty 55 kr., látky na šaty, moderné dámské šále a mnohé iné veci lacino na dobírku zasiela

Adolf Jelínek v Lisku p. Jimramov, Mor. Vzorky sukeň zdarma a franko — Od šatok nemožno vzorky zasielať!

Zkúste, potom iste len u mňa vždy kúpite!

Každá sporivá gazdina
používa

Kolínskej kávovej prísady

SO SOKOLOM == SO SOKOLOM

Docielí tým výdatnej, chutnej a pekne zbarvenej
kávy

TOVARNE:
v Kolíne a Prostejove, Morava.

Všetkých zemedelcov upozorňujeme na nákup umelých hnojiv a pecního vápna pre podzim 1905.

SUPERFOSFÁTY

Suché jemno mleté, zaručenej jakosti možno kúpiť za

KONKURENČNEJ CENY
jedine u továren firmy.

Dále oznamujem, že sa nám podarilo veľkým nákupom Thomasove trosky a stassfurtského kainitu docieliť

najnižšej ceny

takže môžeme poskytnúť vyšší rabatt než konkurence.

Žiadame všetkých zemedelcov aby vo vlastnom zájme nás o nabídku požiadali, ktorú ochotno a čo najrvehlejšie vyrídime.

Prvá moravská
rolnícká továrna akciová
na sústredená hnojiva a lučebniny
v Prerove. (Morava.)

VODOVODY

samočinné i pomocou strojov

pre mestá, obce, veľkostatky, villy, tehelne, továrne a domy súkromné.

Najlepšie
PUMPY
trvanlivé
a so zárukou
zhotovuje
zariaďuje

Tovareň na
vodovody a
pumpy

JAN VITEZ v Přerově (Morava).

CENY MIERNE.

Prebežné výpočty a cenníky zadarmo.

